

SPOR GAZETECİLİĞİNİN BUGÜNKÜ DURUMU VE MESLEKİ NİTELİKLERİ

Selami ÖZSOY*
Gazanfer DOĞU**

Özet

Bu çalışmada spor olaylarının geniş kitlelere ulaşmasında vazgeçilmez bir köprü görevi gören, kendilerine bir çok misyon yüklenen ve çoğu zaman bu misyonlarını toplumun beklentileri yönünde yerine getirememekle eleştirilen spor gazetecilerinin genel profili ortaya konulması ve bir spor gazetecisinin hangi nitelikleri taşıması gerektiğine yönelik kriterlerin belirlenmesi amaçlanmıştır. Ulusal düzeyde yayın yapan yüksek tirajlı dört gazetenin spor servislerinden 75 spor gazetecisi, bu çalışmanın örneklemini oluşturmuştur. Spor gazetecilerinin mevcut durumunun belirlenmesi ve mesleki niteliklerin saptanması için nicel ve nitel yöntemler birlikte kullanılmış, uygulanan anketin yanı sıra meslekte deneyim sahibi spor gazetecileri ile görüşmeler yapılmıştır. Spor gazetecileri; 'spor servisi yöneticisi', 'spor yazarı', 'muhabir' ve 'redaktör' olarak gruplandırılarak, katılımcıların gruplar arası farklılıkları frekans değerleri ile analiz edilmiştir. Sonuçlara göre 75 spor gazetecisinin % 96'sı erkektir ve 19-65 yaş aralığındadır. Spor gazetecilerinin % 51'i üniversite mezunudur; % 44'ü 500 -1000 YTL aralığında ücret almaktadır; % 86'sı günde 8 saatten fazla çalışmaktadır. Spor gazetecilerinin çoğunluğu (% 65) eski sporcuların mesleğe girmesini onaylamamaktadır. 'Türkçe'yi kullanma yeteneği', 'sporu sevmek', 'gerçeği yansıtmak', 'yabancı dil bilmek' ve 'fair play felsefesini benimsemek'; spor gazetecileri tarafından önemli görülen mesleki niteliklerin başında gelmektedir.

Anahtar sözcükler: Spor, medya, gazetecilik.

Abstract: The Present State of Sport Journalism And Its Professional Qualities

In this study, it has been aimed to show the present state of sport journalists, who bridge the gap between the public and sport events, who shoulders many missions and who are often criticized for not being able to fulfill these missions in accordance with the expectations of the society and to show how they themselves regard an ideal sport journalist. Seventy-five sport journalists were the subjects of this study. In order to determine the present state of sport journalists, a questionnaire was given to the subjects. As a result; 96 % of the 75 journalists have been found to be male and to be 19-65 years of age, 51 % were university graduates, 44 % had a salary of 500–1.000 YTL; 86 % worked longer than eight hours a day. Some professional qualities that are highly regarded among sport journalists were 'the ability to use the Turkish language', 'a love of sport', 'communicating the truth and having an

*Uzman, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Rektörlük.

** Prof.Dr., Abant İzzet Baysal Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu.

awareness of responsibility for the readers', 'speaking a foreign language', and 'adopting a philosophy of fair play'.

Key words: Sport, media, journalism.

GİRİŞ

İnsanlar güncel olayları, kitle iletişim araçları sayesinde öğrenir ve takip ederler. Günümüzde gündemi kitle iletişim araçları belirlemektedir. İnsanlar medya ile kuşatılmış durumdadır. Spor gibi milyonlarca bireyin ilgisini çeken toplumsal bir olgu ve kurum haline gelmiş olan bir alan, özellikle geride bıraktığımız yüzyıldan bu yana artan bir ivme ile kitle iletişim araçları için vazgeçilmez bir içerik malzemesi olagelmıştır.

Spor basını, konu ve içerik olarak tüm boyut ve yönleri ile sporu işleyen, spor etkinlikleri, organizasyonları, uygulayıcıları ile ilgili haber, olay ve olgulardan ilgili kitesini haberdar eden, bunlarla ilgili spor basını çalışanlarınca hazırlanmış haber, bilgi, yorum ve fotoğraf, grafik gibi görsel malzemeler yayımlayan basın türüdür (Kaya, 2000: 233).

Gazetelerin spor sayfaları, günümüzde okuyucuların en fazla ilgisini çeken bölümlerinin başında gelmektedir. Gazetelerin çoğunlukla arka sayfalarından başlanarak okunduğu kabul edilen bir gerçektir. Spor sayfalarındaki yorum, haber ve hatta fotoğrafların taşıdığı mesajlar, çok geniş halk kitlelerini etkileyebilmekte ve spor kamuoyunu kısa zamanda yönlendirmektedir. Bu bağlamda büyük 'güç' sahibi olan gazetelerin spor sayfalarını hazırlayan spor gazetecilerinin önemli bir sorumluluk üstlendikleri de açıktır.

Kitle iletişiminin bir alt boyutu olan spor iletişimi, bilgi ve eğlencenin hedef kitleye aktarımını sağlamaktadır. Hangi branşları kap

sayacağını, hangi bilginin verileceğini medya seçmektedir. Bu süreçte spor gazetecileri anahtar gruplardan biri olarak karşımıza çıkmaktadır (Nichols, 2002:17).

Uluslararası Spor Yazarları Birliği'nin (AIPS), 1996 yılında yayınlanan tüzüğüne göre spor gazetecisi profesyonel olarak basılı veya elektronik medyada ya da profesyonel spor fotoğrafçısı, film kameramanı ve elektronik spor kameramanı olarak görev yapan kişilerdir (AIPS Status, t.y.: 11):

Fransız spor yazarı Jacques Merchand'a göre, medya yoksa olay da yoktur. İnsana, insanlığa aktarılmamış bir olay bilinmediği için yok sayılacaktır. Medya ileten, aktaran özelliği ile bunu başarır. Bunu yaparken de sponsoru özendirir ve spor olayının yaşamasına katkıda bulunur. Medya bu görevi spor gazetecisi aracılığıyla yapar. Bu bağlamda spor gazetecisi, spor olayını var eden medyayı yaşatır ve bu yolla sponsoru devreye sokma işlevi gibi çok önemli bir işlevi yerine getirir (Taner, 1996).

Erdemli'ye göre spor gazetecisi, herhangi bir spor olgusu karşısında belli bir tavır alan kişidir. Spor gazetecisinin bu tavrı değişik bakımlardan ve değişik biçimlerde teknik-taktik, etik, estetik ve ekonomik olarak ortaya çıkar. Spor gazetecisi, bir spor olgusuna genel spor olayı bakımından yaklaşabilir. Bu önemli bir tavidir, çünkü özellikle bir spor anlayışına sahip olmayı gerektirir (1996).

Spor gazetecisinin, genel gazeteci niteliklerine sahip olması beklenir. Gezgin'e (2002: 44) göre, bu nitelikler şöyle sıralanmaktadır:

"Gazeteci öncelikle sosyal bir sorumluluğa sahip olmalıdır. Gazetecilerin sosyal sorumluluklarının ilk kuralı ise okuyucularına haber iletmektir. Gazeteci, haberleriyle toplumu bilgilendirirken, gerçeğe uygunluğu göz ardı etmemelidir. Yanlış, yanlış ya da eksik bilgiler vermemelidir. Bu sorumluluğun tam olarak yerine getirilebilmesi için gazeteci her konuya duyarlı, geniş bir kültüre sahip, kendini sürekli yenileyen, gündemi izleyen, meslek içi eğitimin peşini bırakmayan kişi olmalıdır. Gazetecinin en temel özelliklerinden biri de dürüstlüğüdür. Gazeteci olayları kendi oluşturmaz, olan olayları belirli ilkeler çerçevesinde ele alarak kamuya aktarır. Gazeteci, dış dünya ile bağlantılarını koparmamalı, gerek ülke gündemindeki, gerek basın alanındaki sorunları ortaya koyup tartışabilmelidir. Gazeteci, gündemle kamuoyu arasında yalnızca bir aracı olduğunu, olayların kahramanı ya da bir yıldız olmadığını unutmamalıdır. Tarafsız olmalı, bağımsız olmalı, kendi düşüncelerini değil, gerçekleri ön plana çıkarmalıdır. Bir haberin gerçekliğini iyice araştırmalı ve belgelere dayandırmalıdır.

AMAÇ VE YÖNTEM

Bu araştırmanın amacı, ülkemizdeki spor gazeteciliğinin bugünkü durumunu belirlemek ve bir spor gazetecisinin taşınması gereken niteliklerin neler olduğunun ortaya konulmasını sağlamaktır. Böylece, Türkiye'de spor medyasına ve kamuoyuna bir parça da olsa ışık tutarak yeni spor gazetecilerinin mesleğe girmesinde başvurulabilecek bir ölçüt oluşturulması amaçlanmaktadır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni, Türkiye'deki ulusal bazda yayınlanan günlük gazetelerin spor servislerinde görev yapan spor gazetecileridir. En çok net satış yapan ilk gazetelerden rastgele seçilen *Star*, *Hürriyet*, *Milliyet* ve *Sabah* ile bu yayın organları ile spor departmanları ortak olan *Fanatik*, *Fotomaç*, *Radikal*, *Posta*, *Gözcü* ve *Takvim* gazetelerinde görev yapan spor gazetecileri, bu araştırmanın örneklemini oluşturmuştur.

Bu gazetelerin spor servislerinde görev yapan spor gazetecileri; spor servisi yöneticileri ile yapılan görüşmeler sonucunda 'yönetici', 'yazar', 'muhabir' ve 'redaktör' olarak gruplandırılmıştır (Diğer görevlere göre ön planda olmayan ancak spor servislerindeki sayılarının yüksekliği ve yaptıkları iş bakımından önemli görülen redaktörler de ayrı bir grup olarak değerlendirilmiştir. Muhabirlerden merkeze gelen haberleri düzenleyip düzelterek yayına hazırlayan, başlıkları belirleyen, çoğu zaman haberleri önem derecesine göre sınıflandıran redaktörler, spor haberlerinin gazetelerde yer almasında önemli bir rol üstlenmektedir.)

Örneklem olarak seçilen 125 spor gazetecisinden 75'ine ulaşılmıştır. Ulaşılma oranı %60 olarak gerçekleşmiştir.

Anket formları literatür taraması ve uzman görüşleri doğrultusunda geliştirildikten sonra rastgele seçilen 5 spor gazetecisine uygulanmış ve gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Ayrıca bir spor gazetecisinin taşınması gereken niteliklerin neler olduğunun belirlenmesi için, literatür taranarak ön plana çıkan belli başlı özellikler listelenmiştir. Uzman görüşleri için Uluslararası Spor Yazarları Birliği (AIPS) Eski Başkanı Togay

Bayatlı, Türkiye Spor Yazarları Derneği Eski Başkanı Attila Gökçe, Türkiye Spor Yazarları Derneği Başkanı Esat Yılmaer, spor yazarları Öcal Uluç, Meriç Tunca, Altan Tanrikulu ve Hakan Can ile konuyla ilgili görüşmeler yapılmıştır. Görüşme sonuçlarına göre nitelikler listesinde gerekli düzenlemeler yapılmıştır.

Verilerin Çözümü

Araştırmada spor gazetecilerine iki bölüm halinde uygulanan anketlerden elde edilen verilerden istatistiksel çözümlenmeler yapılmıştır. İlk bölümde spor gazetecilerinin yaş, cinsiyet, eğitim, gelir vb. durumları frekans tabloları ile ortaya konmuştur. İkinci bölümde ise bir spor gazetecisinde olması gereken nitelikler, 'çok önemli' seçeneği için 3, 'önemli' seçeneği için 2, 'önemsiz' seçeneği için 1 puan verilerek derecelendirilmiş, bu puanların ortalaması ile maddeler arasında bir sıralama yapılmıştır.

BULGULAR

Spor gazeteciliği, bütün dünyadaki örneklerinde olduğu gibi erkeklerin daha çok görev aldığı bir meslek grubudur. Tablo 1'de görüldüğü gibi bu araştırmada %96'sının erkek, %4'ünün de bayan olduğu karşımıza çıkmıştır. Ülkemizdeki bayan spor gazetecisi oranının, dünya ortalamasına (%7) yakın olduğu görülmektedir (Hackforth, 2000).

Ankete katılan 75 spor gazetecisi, 19-65 yaş aralığındadır ve yaş ortalaması 36.5'tir. Ankete katılan spor gazetecileri arasında yaş ortalaması en yüksek grup yazarlardır ($\bar{X}$:43.15). Yazarları 40.36 ortalama ile

yöneticiler, 32.56 ortalama ile muhabirler izlemektedir. Yaş ortalaması en düşük olan grup, 29.94 ortalama ile redaktörlerdir. Araştırmaya katılan bayan spor gazetecilerinin yaş ortalamasının ($\bar{X}$:23.3), genel yaş ortalamasının altında olması, genç kuşaktan bayanların bu mesleği tercih etmeye başladığı şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 1'de görüldüğü gibi ankete katılan spor gazetecilerinin %51'i üniversite mezunu, %49'u ise lise mezunudur. Lise düzeyinden düşük eğitime sahip olan spor gazetecisi yoktur. Görev grupları arasında üniversite mezunu olanların sayısının en fazla olduğu grup, yazar grubudur. Üniversite mezunlarının %24'ü İletişim Fakültesi mezunudur. Bunları %7'lik oranla Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu mezunları izlemektedir. Spor gazeteciliğinde eğitilmiş insanların sayısının yüksek olduğu söylenebilir. Bu durum spor gazeteciliğinde 'alaylı' tabir edilen kişilerin sayısının azalmaya başladığı şeklinde yorumlanabilir.

Gazetecilik mesleğinin gelişmesi için doğru ve kaliteli bilgi ve haberlerin okuyucuya ulaşması gerekmektedir. Çünkü spor okuyucusu, günümüzde ilgilendiği alanda iyi bir bilgi birikimine sahip ve kendi bireysel enformasyon kanallarını arayabilecek durumdadır. Spor gazetecilerinin yeterli eğitim düzeyi ve alanla ilgili bilgi donanımına sahip olması gerekmektedir.

Spor gazetecilerinin %64'ü evli, %32'si bekar, %4'ü de ayrılmış olduklarını belirtmişlerdir (n:75).

		Muhabir		Redaktör		Yazar		Yönetici		TOPLAM	
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Cinsiyet	Bayan	1	10	2	4	0	0	0	0	3	4
	Erkek	24	90	17	96	20	100	11	100	72	96
Medeni Durum	Evli	18	36	10	2	13	26	9	18	50	67
	Bekar	6	28	9	40	6	28	1	4	22	29
	Ayrılmış	1	33	0	0	1	33	1	33	3	4
Yaş	- 20 yaş	1	4	1	5	0	0	0	0	2	3
	21-30 yaş	10	40	9	47	3	15	1	9	23	31
	31-40 yaş	9	36	8	42	5	25	5	45	27	36
	41-50 yaş	5	20	1	5	8	40	4	36	18	24
	51-60 yaş	0	0	0	0	1	5	1	9	2	3
	+ 60	0	0	0	0	3	15	0	0	3	4
Eğitim Durumu	Lise	17	68	8	43	7	35	5	46	37	49
	İletişim Fakültesi	5	20	7	37	3	15	3	27	18	24
	Beden Eğitimi ve S. YO.	2	8	0	0	3	15	0	0	5	7
	Eğitim Fakültesi	0	0	1	5	0	0	1	9	2	3
	İktisat – Kamu Yön.	0	0	1	5	1	5	1	9	3	4
	Diğer Alanlar	1	4	1	5	6	30	1	9	9	12
	Lisans üstü	0	0	1	5	0	0	0	0	1	1
Gelir Durumu (YTL)	2 000 ve üzeri	0	0	0	0	6	30	1	9	7	9
	2 000– 1500	0	0	1	5	5	20	1	9	7	9
	1500 – 1000	2	8	0	0	4	20	5	45	11	15
	1000- 500	14	56	10	19	5	20	4	36	33	44
	500 ve altı	9	36	8	42	0	0	0	0	17	23
Yabancı dil bilgisi düzeyi	İyi	5	20	2	11	6	30	1	9	14	19
	Orta	11	44	9	47	8	40	2	18	30	40
	Düşük	7	28	2	11	2	10	2	18	13	17
	Hiç	2	8	6	32	4	20	6	54	18	24
Bilgisayar Kullanma Becerisi Düzeyi	İyi	13	52	7	37	9	45	6	55	35	47
	Orta	7	28	12	64	9	45	3	27	31	41
	Düşük	5	20	0	0	2	10	2	18	9	12
Günlük Çalışma Saatleri	6 saatten az	0	0	0	0	8	40	0	0	8	11
	6-8 saat	0	0	1	5	1	5	0	0	2	3
	8-10 saat	8	32	8	42	6	30	4	36	26	34
	10-12 saat	8	32	6	31	3	15	4	36	21	28
	12 saatten fazla	9	36	4	21	2	10	3	27	18	24
İzin Kullanma Durumları	1 gün (hafta içi)	21	84	12	63	10	50	8	72	51	68
	1 gün (hafta sonu)	3	12	7	36	8	40	3	27	21	28
	2 gün (hafta içi)	0	0	0	0	2	10	0	0	2	3
	2 gün (hafta sonu)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Yok	1	4	0	0	0	0	0	0	1	1

Tablo 1 - Spor Gazetecilerinin Demografik Özellikleri ve Çalışma Koşulları

Tablo 1’de görüldüğü gibi spor gazetecilerinin yarısına yakınının (%44) gelir düzeyinin 500 YTL ile 1.000 YTL arasında değiştiği görülmektedir. Aylık geliri 500 YTL’nin altında olanların muhabir ve redaktör grubunda olduğu (% 23), yüksek gelir grubunda ise ayda 2000 YTL ve üzerinde gelire sahip olan spor gazetecilerinin yönetici ve yazar grubunda (% 9) olduğu görülmektedir. Meslek grupları arasındaki ücret dengesizliği açık bir şekilde görülmektedir.

Türkiye’de basın sektöründe çalışanların ücretleri oldukça düşük düzeydedir. Avrupa ülkelerinde görülen sosyal güvenlik imkânları ülkemizde bulunmamaktadır. Sendikal kurumlar da iyi çalıştırılmadığı için iş güvencesi yok denecek düzeydedir. Yaşanan son krizden sonra binlerce spor gazetecisinin işsiz kaldığı yaşanan bir gerçektir.

Türkiye’de gazete sahiplerinin personel yerine daha çok teknolojiye yatırım yapmaları yüzünden, düşük ücretle nitelsiz personel istihdam etme politikası, basın sektörünün en büyük açmazlarından biri olma özelliğini sürdürmektedir. Spor gazetecilerinin %76’sı bir yabancı dil bildiğini belirtirken, %23’ü bilmediğini ifade etmiştir. Görev gruplarına göre ise, muhabirlerin %92’si, yazarların %80’si, redaktörlerin %68’i ve yöneticilerin %46’sı dil bildiğini ifade etmiştir (n:57). Yabancı dil bilen spor gazetecileri arasında en fazla belirtilen yabancı dil İngilizce’dir (%93). Spor gazetecilerinden %47’si iyi düzeyde bilgisayar kullanabildiğini belirtirken %41’i orta düzeyde, %12’si de düşük düzeyde kullandığını ifade etmiştir. Baş dönürücü bir hızla gelişen iletişim teknolojisinin en yaygın kullanıldığı alanlardan biri olan gazetecilik mesleğinde çalışanların bilgisayarla tanışmamış olması düşünülemez. Günden güne gelişen teknoloji, geride bıraktığımız çeyrek yüzyıllık dönemde gazete-

cilerin çalışma ortamlarını değiştirmiş, işlerini kolaylaştırmış ve büyük bir dönüşüme neden olmuştur. Muhabirler ve yazarlar, bilgisayara yazdıkları yazılarını gelişmiş cihazlarla yurdun en ücra köşelerinden bile kolaylıkla gazete merkezlerine ulaştırma imkânına sahip olmuşlardır. Spor karşılaşmaları devam ederken diz üstü bilgisayarlarda yazdıkları yazıları ve dijital fotoğraf makineleri ile çektikleri fotoğrafları, daha karşılaşma sona ermeden gazete merkezlerine ulaştırabilmektedir.

Gazeteciliğin bir alt alanı olan spor gazeteciliği, mesai kavramı gözetilmeden çalışılması gereken, fedakârlık isteyen bir alandır. Kamu veya özel sektör çalışanlarının ortalama 8 saat çalıştığı düşünülürse, Tablo 1’de de görüldüğü gibi ankete katılan spor gazetecilerinin sadece %14’ü bu limitin içinde çalıştığını ifade etmiştir. Günde ortalama 8 saatten az çalışan spor gazetecilerinin tümü yazar grubundadır. Buna karşılık spor gazetecilerinin %34’ü 8-10 saat, %28’i 10-12 saat çalıştığını belirtmiştir. %24’ü ise 12 saatten fazla çalıştığını söyleyerek, spor gazeteciliğinin normalin üzerinde mesai gerektiren bir alan olduğunu ortaya koymuşlardır. Spor gazetecilerinin %68’i, haftalık izinlerini ‘hafta içi günlerin birinde 1 gün’ olarak kullandığını belirtmiştir. Ankete katılan spor gazetecileri, ‘Spor gazetecisi olarak hangi spor branşlarını takip etmekle görevlisiniz?’ şeklindeki soruya %45 oranında ‘futbol’ cevabını vermiştir. %17’si ‘bütün branşlar’ cevabını verirken, futbolun ardından en çok cevap alınan spor branşları sırasıyla basketbol (%17), voleybol (%7), otomobil yarışları (%3), tenis (%3), güreş (%2), atletizm (%2), boks (%1) ve Uzakdoğu sporları (%1) olmuştur. Spor gazetecilerinden %51’i bir spor dalında uzman olduğunu belirtirken, %49’u uzmanlık alanı belirtmemiştir.

		Muhabir		Redaktör		Yazar		Yönetici		TOPLAM	
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Bir spor branşında uzman olduğunu belirten spor gazetecileri	Futbol	7	64	3	43	10	77	3	44	23	61
	Basketbol	2	18	2	29	1	8	1	14	6	15
	Atletizm	0	0	0	0	0	0	1	14	1	3
	Engelliler	0	0	0	0	0	0	1	14	1	3
	Güreş	1	9	0	0	1	8	0	0	2	5
	Tekvando	0	0	1	14	0	0	0	0	1	3
	Tenis	0	0	1	14	1	8	0	0	2	5
	Voleybol	0	0	0	0	0	0	1	14	1	3
	Yüzme	1	9	0	0	0	0	0	0	1	3
Kulüp taraftarlığı	Taraftarım	20	80	18	95	16	80	10	90	64	85
	Taraftar değilim	5	20	1	4	4	20	1	10	11	15
Taraftar oldukları spor kulüpleri	Galatasaray	9	56	8	47	4	31	3	30	24	43
	Fenerbahçe	2	12	7	41	6	46	5	50	20	36
	Beşiktaş	4	25	2	12	3	23	1	10	10	18
	Trabzonspor	1	6	0	0	0	0	1	10	2	4
Mesleğe başlamadan önce sporla ilişkileri	Sporu seven ve fırsat	10	35	9	41	9	35	5	36	33	36
	Amatör sporcu	12	41	4	9	35	7	50	32	35	
	Taraftar	5	17	7	32	3	11	1	7	16	18
	Profesyonel futbolcu	2	17	2	9	5	19	0	0	9	10
Sporla ilgisi olmayan	0	0	0	0	0	0	1	7	1	1	
Mesleği seçme nedenleri	Sporu Sevmek	14	43	11	42	10	37	7	50	42	42
	Sporla İlgili Geçmiş	10	30	6	23	10	37	2	14	28	28
	Gazetecilik Eğitimi	7	21	6	23	2	7	2	14	17	17
	Ekonomik Nedenler	0	0	2	8	1	4	2	14	5	5
	Popülerite	1	3	0	0	2	7	0	0	3	3
	Kader	1	3	0	0	0	0	0	0	1	1
	Şartlar	0	0	1	4	0	0	0	0	1	1
	Tesadüfler	0	0	0	0	0	0	1	7	1	1
	Yapıya uygunluk	0	0	0	0	1	4	0	0	1	1
Edebiyatı sevmek	0	0	0	0	1	4	0	0	1	1	
Spor yapma durumları	Spor yapanlar	15	60	10	53	9	45	4	36	38	51
	Spor yapmayanlar	10	40	9	47	11	55	7	64	37	49
Sporla ilgili kursa katılım	Katılanlar	3	12	0	0	7	35	1	9	11	15
	Katılmayanlar	22	88	19	100	13	65	10	91	64	85
Yabancı basını izleme durumu	İzleyenler	14	56	8	42	12	60	6	55	40	53
	İzlemeyenler	11	44	11	58	8	40	5	45	35	47

Tablo 2 – Spor Gazetecilerinin Bugünkü Durumu

Tablo 2’de görüldüğü gibi ankete katılan ve bir uzmanlık alanı belirten 38 spor gazetecisinden %61’i futbol, %16’sı (6) basketbol, %5’i (2) güreş, %5’i (2) tenis ve %2’lik oranlarla 1’er spor gazetecisi de atletizm, engelliler, tekvando, voleybol ve yüzme dallarını sıralamışlardır.

Dünya çapındaki spor gazetecileri arasında yapılan bir araştırmada spor gazetecilerinin %70’inin uzman olmadıklarını belirttiklerini ifade etmektedir (Hackforth, 2002). Buna göre, ülkemizdeki spor gazetecilerinin daha yüksek oranda kendilerini uzman saydıkları söylenebilir.

Ankete katılan spor gazetecileri takip etmekle görevli oldukları spor branşlarının neler olduğu ile ilgili soruya %45 oranında 'futbol' cevabını vermiştir. Yazarların %59'u, muhabirlerin %48'i, redaktörlerin %40'ı, yöneticilerin %30'u futbolu takip etmekle görevli olduklarını belirtmiştir.

Gazetelerin spor sayfalarında spor haberlerinin %63 (Öztürk, 1996), köşe yazılarının %90 oranında (Çam, 2000: 53) futbol branşı ile ilgili olduğu dikkate alındığında futbol dışındaki branşlarla ilgilenen spor gazetecilerinin çalışmalarının, çeşitli nedenlerle gazete sayfalarına yeterince yansımadağı ortaya çıkmaktadır.

Tablo 2'de görüldüğü gibi spor gazetecileri, spor gazeteciliği mesleğine başlamadan önce sporla olan ilişkilerini %36 oranında 'Sporu seven ve fırsat buldukça yapan' ve %35 oranında 'Amatör sporcu' olarak belirtmişlerdir. 'Taraftarlık' (%18) ve 'Profesyonel sporculuk' (%9) diğer ilişki nedeni olarak ifade edilmiştir.

Spor gazetecilerinin %45'i 'Spor gazeteciliğini meslek olarak seçmeye sizi sevk eden etkenler nelerdir?' sorusuna 'sporu sevmek' cevabını vermiştir. Tablo 2'de görüldüğü gibi spor gazeteciliğini seçmek için deneklerin %29'u 'sporla ilgili geçmiş', %18'i de 'gazetecilik eğitimi almak' nedenini göstermiştir. 'Ekonomik nedenler' (%5) ve 'popülarite' (%3) cevabını verenler, diğerlerine göre azınlıktadır.

Spor gazetecilerinin %85'i bir spor kulübü taraftarı olduğunu, %15'i de taraftar olmadığını belirtmiştir. Taraftar olduğunu söyleyen 64 spor gazetecisinden 57'si taraftarı olduğu spor kulübünün adını belirtirken, 8'i belirtmekten kaçınmıştır. Taraftar oldukları kulübü belirten 57 spor gazetecisinden %43'ü

Galatasaray, %36'sı Fenerbahçe, %18'i Beşiktaş ve %4'ü de Trabzonspor kulüplerini ifade etmişlerdir.

Bir kulüp taraftarı olan spor gazetecilerinin %85 gibi yüksek bir orana sahip olması, toplumun genelinde 'büyük kulüp' olarak adlandırılan kulüplerin futbol takımlarına olan aidiyet geleneğinin bir yansıması olarak değerlendirilebilir. Bu açıdan bakıldığında spor gazetecilerinin de bir kulüp taraftarı olması yadırganmamalıdır. Ancak bu taraftarlık, gazetelerde yapılan haberlere ve yorumlara yansımamalıdır. Son yıllarda birçok yazar, kendilerini kulüp aidiyetleriyle lanse ederek, genellikle daha önce sporcusu veya yöneticisi oldukları kulüpleri hakkında taraftar yorumlar yapmaktadır. Okuyucunun sadece taraftarlardan oluştuğu düşüncesiyle izlenen bu yöntem birçok sorunu da beraberinde getirmektedir.

Ankete katılan spor yazarlarından %51'i spor yaptığını, %49'u da spor yapmadığını belirtmiştir. Bu da çalışma şartlarının ağırlığına rağmen serbest zamanlarını iyi değerlendirdiğini ve sporu sevdiklerini göstermektedir. Ankette spor yaptığını belirten 38 spor gazetecisinin yaptıkları spor branşına göre dağılımında futbol (%41) ilk sırayı almıştır. Spor yaptığını ifade eden 38 spor gazetecisinin % 65'i haftada 1 kez spor yaptığını belirtmiştir.

Ankete katılan spor gazetecilerinden %16'sı son 1 yıl içinde 'sporla ilgili' herhangi bir kurs veya seminere katıldığını belirtirken, %84'ü katılmadığını ifade etmiştir. 'Spor gazeteciliği' ile ilgili herhangi bir eğitim çalışmasına katılanların oranı ise %60'tır. Ankete katılan spor gazetecilerinden %53'ü diğer ülkelerde yayınlanan gazeteleri düzenli olarak izlediğini ifade ederken, %47'si izlemediğini bildirmiştir.

SIRA	MESLEKİ NİTELİKLER (n:75)	Çok önemli		Önemli		Önemsiz		Ortalama değer
		n	%	n	%	n	%	
1	Türkçe'yi kullanma yeteneği (Yazılı anlatım)	63	84	9	12	3	4	2.80
2	Sporu sevmek	61	81.33	11	14.66	3	4	2.75
3	Gerçeği yansıtmak ve okuyucuya karşı sorumluluk bilincine sahip olmak	59	78.67	11	14.66	5	6.67	2.72
4	Yabancı dil bilmek	49	65.33	21	28	5	6.67	2.57
5	Fair play felsefesini benimsemek	50	66.67	19	25.33	6	8	2.56
6	Tarafsızlık	49	65.33	17	22.66	9	12	2.53
7	Gözlem yeteneği, dikkat ve hızlı çalışabilme becerisi	41	54.67	30	40	4	5.33	2.49
8	Mesleki eğitim almak	46	61.33	19	25.33	10	13.3	2.48
9	Araştırmacılık	43	57.33	23	30.66	9	12	2.45
10	İyi insan ilişkileri, iletişim becerisi, girişkenlik	50	66.67	23	30.66	2	2.67	2.44
11	Teknolojik yenilikleri takip ve kullanabilmek	37	49.33	34	45.33	4	5.33	2.44
12	Arşiv bilinci ve spor tarihi bilgisine sahip olmak	36	48	34	45.33	5	6.67	2.41
13	Ulusal ve uluslararası spor organizasyonları hakkında bilgi sahibi olmak	26	34.67	46	61.33	3	4	2.31
14	En az bir spor dalında uzmanlık alanına sahip olmak	22	29.33	49	65.33	4	5.33	2.24
15	Sporla ilgili yasa yönetmelik bilgisine sahip olmak	21	28	49	65.33	5	6.67	2.21
16	Çeşitli spor dalları hakkında bilgi sahibi olmak	27	36	36	48	12	16	2.20
17	Diğer mesleki uzmanlık alanları hakkında bilgi sahibi olmak (Mizanpaj, fotoğrafçılık vb.)	16	21.33	50	66.66	9	12	2.11
18	Sporculuk geçmişi olmak	3	4	22	29.33	50	66.7	1.37

- Nitelikler, spor gazetecilerinin görüşlerine göre önemliden önemsizye doğru azalan değerle sıralanmıştır.

Tablo 3 - Spor Gazetecilerinin Bir Spor Gazetecisinde Olması Gereken Nitelikler Konusundaki Görüşleri*.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bir spor gazetecisinde olması gereken niteliklerin neler olması gerektiği noktasında yönetici, yazar, muhabir ve redaktör görev grupları arasındaki frekans farklılıklarına bakıldığında, grupların mesleki işlevlerini yerine getirirken sıkça kullandıkları ve ken-

dilerine gerekli olan nitelikleri önemsedikleri görülmüştür.

Spor gazetecisi nitelikleri sıralamasında ilk sırada bulunan 'Türkçe'yi kullanma yeteneği (yazılı anlatım)' niteliği, Tablo 3'te de görüleceği gibi 'çok önemli' görülen nitelikler arasında en yüksek yüzdeye sahiptir (%84). Sporlu sevmek %81.33 oranında çok önemli

bir nitelik olarak göze çarpmaktadır. Araştırmanın önceki bölümde spor gazetecilerinin % 42'si mesleği seçme nedeni olarak spor sevgisini belirtmişlerdir. Spor sevmek, çalışma şartları ağır olan bu mesleği seçmek için öncelikli niteliklerin başında gelmektedir. Ankete katılan spor gazetecilerinin % 86'sı, günde 8 saatten fazla mesai yapmaktadır.

Buna karşılık 'Sporculuk geçmişi olmak' niteliği ise en düşük oranda (%4) 'çok önemli' görülmüştür. Bu nitelik en yüksek oranda (%66.7) önemsiz bulunan nitelik olmuştur.

Bu niteliğin dışında en fazla 'önemsiz' (%16) bulunan bir diğer nitelik 'çeşitli spor dallarında uzmanlık' olarak karşımıza çıkmaktadır. Spor gazetecilerinin futbol dışındaki spor branşları hakkında bilgi sahibi olmayı önemsiz bulmaları, futbolun baskın niteliğinin spor gazetecileri tarafından da içselleştirildiği şeklinde açıklanabilir.

'Mesleki eğitimin', önemsiz görülen nitelikler arasında ikinci en yüksek orana (%13.3) sahip olması, bu mesleğin herhangi bir eğitim almadan yapılabileceğini varsayanların hâlâ var olduğunu göstermesi bakımından düşündürücüdür.

10. sırada yer alan 'İyi insan ilişkileri, iletişim becerisi, girişkenlik' niteliği en düşük oranda (%2,67) önemsiz bulunan nitelik olarak dikkat çekmektedir. Bu niteliği önemsiz bulanların çok düşük yüzdeye sahip olması, her görev grubu tarafından 'iyi insan ilişkileri, iletişim becerisi ve girişkenliğin' mesleğe girişte temel bir özellik olarak görüldüğünü göstermektedir.

Türkçe'yi Kullanma Yeteneği (Yazılı Anlatım)

Bir gazetecinin gözlemlediği olayları, gelişmeleri, haberleri okuyucuya doğru ve anlaşılır bir şekilde aktarabilmesi için yazılı anlatım yeteneğinin gelişmiş olması, dil özellerini, imla ve noktalama kurallarını iyi bir şekilde kullanması, konuyla ilgili teknik terimleri bilmesi gereklidir.

Spor servisi yöneticilerinin tamamı (%100) bu niteliği en çok önemseyen grup olmuştur. Okuyucuya doğru bir Türkçe ile yazılmış haber ve yorumlardan oluşan hatasız bir gazete sayfası sunmak yöneticilerin başlıca kaygısıdır. Haberlerin içeriği kadar, yalın ifadelerle herkesin anlayacağı bir dille yazılmış, zaman zaman edebi açıdan güzellik taşıyan yazıların gazetede yer alması okuyucunun da beklentileri arasındadır. Bir dile hakim olup anlatım şekillerini bilmek kadar, o dilin imla ve noktalama kuralları hakkında da yeterli bilgiye sahip olmak gerekir. Gazetelerin spor sayfaları okul çağlarındaki genç kuşağın da yoğun olarak takip ettiği bölümlerin başında geldiğinden aynı zamanda medyanın kullandığı dil, dolaylı olarak eğitimin önemli bir unsuru olarak görülebilir.

Muhabirlerin Türkçe'yi iyi kullanma niteliğini diğer gruplara göre daha düşük oranda (% 72) 'çok önemli' görmüştür. Bu durum, muhabirlerin kendi öncelik sıralamalarının dilden daha önce 'habere ulaşmak' olduğu şeklinde yorumlanabilir. Çünkü günümüzde özellikle spor basınında muhabirler, haberlerini gazeteye gelip bizzat yazmak yerine, telefonla gazete merkezindeki redaktörlere ulaştırmaktadırlar. Medya sektöründe düşük maliyetli eleman çalıştırma eğilimi yüzünden nitelikli muhabirlerin istihdam edilemediği bir gerçektir. Bu nedenle çoğunlukla muhabirlere sadece 'haber takibi' görevi ve-

rilmekte, haberleri yazıya dökme işi ise spor servisi merkezinde bulunan redaktörlere düşmektedir. Bu yüzden zaman zaman haberlerin ikinci elden yazılması nedeniyle olayların gazetelerde farklı şekillerde yer aldığı sıkça görülen durumlar olmaktadır.

Sporculuktan gelme yazarların bir kısmının da iyi yazı yazma becerisinden mahrum olmaları nedeniyle müsabaka kritikleri ve köşe yazıları redaktörlerin kaleminden çıkmaktadır. Bu tip yazarların bir kısmı, redaktörlere konuyu genel hatlarıyla anlatarak yazıyı şekillendirmesini ve anlatım güzelliği katmasını istemektedir. Spor medyasında ismi gazete yönetimi tarafından promosyon aracı olarak kullanılan bir çok 'eski ünlü sporcu – yeni spor yazarının' yazılarının çoğunluğu, redaktörler tarafından yazılmaktadır.

Gazetelere farklı kanallardan gelen haberleri düzenleme, düzeltme ve yayına hazır hale getirme görevini gören redaktörlere göre bu nitelik bir gazetecide olması gereken en önemli niteliklerden biridir (%94.74).

Sporu Sevmek

Spor basını çalışanı, kimliğinde gazetecilik dışında toplumsal ve sportif boyutlar da bulunan, görevlerini sağlıklı bir biçimde yerine getirmek için sporu kural, ilke ve yöntemlerini bilen ve sporu seven bir kişidir (Kaya, 2001: 94).

Yaptığımız araştırmada anketi cevaplayan spor gazetecileri, 'Spor gazeteciliğini meslek olarak seçmeye sizi sevk eden etkenler nelerdir' sorusuna %42 oranında 'sporu sevmek' cevabını vermiştir. Mesleğin alt gruplarının tümü (%81.33) sporu sevmeyi çok önemli bir nitelik olarak vurgulamıştır. 'Çok önemli' diyenler arasında yöneticiler

(%90.91) ilk sırayı alırken, diğer gruplar redaktörler (%84.47), muhabirler (%80), yazarlar (%70) olarak sıralanmaktadır. Spor sevmeyi diğer nedenlere göre en düşük oranda (% 37) 'mesleği seçme nedeni' gösteren yazarlar, burada da spor sevgisini mesleki nitelik olarak diğer gruplara göre az önemli bulmuşlardır.

Gerçeği Yansıtmak ve Okuyucuya Karşı Sorumluluk Bilincine Sahip Olmak

Spor gazetecilerinin spor olaylarını okuyucularına çarpıtmadan, olduğu gibi aktarmaları, okuyucuya karşı sorumluluk bağlamında aksi düşünülemez bir ölçüttür. Ancak bazı gazetelerde, yaşanan olayların haber haline getirilmesi adına gerçek dışına çıkılmasa bile abartarak yazıldığı bilinen bir gerçektir. Bu konuda uç örnekler verilmesi mümkündür. Türkiye 1. Futbol Ligi'nde yer alan ve üç büyük kulüp olarak adlandırılan Galatasaray, Fenerbahçe ve Beşiktaş takımlarının haberleriyle sınırlı hale gelen spor sayfalarında, bu çarpık yapılanmadan dolayı zaman zaman bazı gerçek dışı haberlerin yazılabildiği görülmektedir.

Spor medyası, görevlerini yerine getirirken, basının genel kurallarından ayrılmamaya, taraf tutmamaya, gerçekleri saptırmamaya özen göstermelidir (Erdemli, 1996: 31).

Redaktörler en yüksek oranla (%94.7) bu kriteri 'çok önemli' olarak görmüştür. Gazetelerde yer alan haberlerin son aşamada değerlendirilmesinden sorumlu bu grubun duyarlılığı önemlidir. Ancak yöneticilerin (%9.09) gruplar içinde en yüksek oranda bu niteliği önemsiz görmesi düşündürücüdür.

Yabancı Dil Bilmek

Dış ülkelerdeki basını medya araçlarıyla takip etmek, yurt dışında ve içinde yabancı

haber kaynakları ile görüşüp haber veya yorum yapabilmek için en az bir yabancı dil bilmenin şart olduğu literatürde sıkça belirtilmiştir. Yönetici ve redaktörler yabancı dili en fazla önemseyen meslek grupları olarak karşımıza çıkmaktadır.

Yazarların %15'i yabancı dili önemsiz bir nitelik sınıfına sokmuştur. Bu da yazarların genelde yurt dışına sadece görevli oldukları spor kulübünü izlemek amacıyla çıktıklarında yabancı dile ihtiyaç duymamaları gerçeğinin bir sonucu olarak yorumlanabilir.

Spor gazetecilerinin yabancı dil bilmesini çok önemli bir özellik olarak gören grupların başında redaktörler (%73.68) ve yöneticiler (%72.73) gelmektedir. Genel olarak spor gazetecilerinin %93.33'ünün yabancı dil bilmeyi çok önemli ve önemli bulduğu dikkate alınır, ankete katılanlar arasında yabancı dil bilmeyen grup da bu niteliği bir spor gazetecisinde olması gereken niteliklerden biri olarak görmektedir.

Fair Play Felsefesini Benimsemek

Türkçe'de 'Sportif Erdem' olarak karşılana-
bilecek olan Fair Play anlayışı, oyun kurallarına uyma, ahlaklı davranma, mertçe, insana yakışır şekilde yarışma kavramlarını içeren ve insan hayatının her alanında bağlı kalınabilecek genel bir felsefeyi kapsamaktadır. Spor gazetecisi de, spor olaylarını sportif anlayışla veren, sporu güzellik, erdem, centilmenlik olarak algılayan ve anlatan kişi olarak tanımlanmaktadır (Erdemli, 1996: 31). Spor gazeteciliği için önemli bir nitelik olan Fair Play felsefesi, ankete katılan spor gazetecilerinin yöneticilerinin tamamı (%100) tarafından önemli bir nitelik olarak belirtilmiştir. Öte yandan yazarlar %15 oranıyla en fazla önemsiz gören grup olarak karşımıza çıkmaktadır. Sınırlı da olsa Fair Play felsefesi

için önemsiz diyen yazarların bulunması düşündürücüdür.

Tarafsızlık

Türkiye'de gazetelerin spor sayfalarında yer verilen spor branşlarına bakıldığında futbolun % 63 oranında ilk sırada yer aldığı, bunu basketbol ve voleybolun izlediği görülmektedir (Karaküçük, 1997). Takım sporlarının ağırlıkta olduğu spor basınında tarafsızlık kavramı, kulüplerle ilgili haberlerin ve yorumların televizyon ve gazetede okuyucuya verilmiş şekli bağlamında değerlendirilmektedir.

Mesleki kriterlerden 'tarafsızlık' için araştırmaya katılan spor gazetecilerinin %65.33'ü 'çok önemli' derken, %17'si önemli, %12'si de önemsiz bulmuştur. Yöneticilerin tamamı, tarafsızlığın önemli bir kriter olduğunu belirtirken, redaktörlerin % 78.95'i, muhabirlerin %72'si, yazarların da sadece %45'i bu niteliği çok önemli bulmuşlardır. Önemsiz bulanlar arasında yazarların %25'lik oranı dikkat çekmektedir. Sporculuktan gelen kişilerin, eski kulüplerinin temsilcisi kimliğiyle spor yazarlığı yapmaları, spor basınının tarafsızlığını yitirmesi ve bu nedenle saygınlık ve güvenilirliğinin zarar görmesinin en büyük etkenlerinden biri olarak gösterilmektedir. Ülkemizde spor medyasında görev yapan spor yazarlarının önemli bir bölümünün eski futbolcular oldukları bilinmektedir. Halen spor yazarlığı yapan eski futbolcular, genellikle uzun yıllar futbol oynadıkları spor kulüplerini izlemektedirler. Eski futbolcu olmayanların bile medyada yazarlık veya yorumculuk yaparken bir kulüp taraftarı gibi rol aldığı görülmektedir.

Spor servisi yöneticileri, sporculuğu zamanında isim yapmış, spor kamuoyu tarafından tanınan sporcuları, yazar kadrolarına katarak okuyucunun - daha doğrusu tarafta-

rın- ilgisini çekme yoluna gitmektedir. Spor medyasında yaşanan bir realite olan Fenerbahçe, Galatasaray, Beşiktaş ve başarılı olduğu zamanlarda Trabzonspor fenomeni, bu kulüplerde sporculuk ve yöneticilik yapmış kişilerin gazetelerde yazar, televizyonlarda yorumcu olarak görev almaları için uygun bir zemin oluşturmaktadır. Spor yazarlığı alanında kendini tarafsızlığı ile kabul ettirmiş ve bu alanda başarılı olmuş eski sporcuların sayısı da az değildir. Ancak zaman zaman antrenörlük, zaman zaman yazarlık yapan eski sporcular da bulunmaktadır. Bu durum spor gazeteciliğini meslek olarak benimsemiş kişilerin tepkisini çekmektedir.

Eski sporcu-yeni spor yazarlarının adlarının promosyon malzemesi olarak kullanılması, taraftar olan okuyucular tarafından çabuk benimsenmesi, yazılarında doğrudan taraftarın duygularına hitap etmeleri, bu kişilerin medyada olmasının diğer bir gerekçesidir.

Bu anlayışla yazarlık yapan eski sporcuların bir kısmı, özellikle taraflı kimliklerini spor yazıları ve yorumlarına yansıtarak, kulüp taraftarlarının hislerine hitap edip ilgi çekmeye çalışmaktadırlar. Bu, günümüz medyasında sıkça görülmektedir. Hatta bazı yazarlar, taraftarı oldukları kulüpleri açıkça belirtecek şekilde köşelerinde başlıklar kullanmaktadırlar. Tarafsızlığın gerekli bir nitelik olmadığını ifade eden spor yazarlarının oranının yüksek olması bu bakımdan beklenen bir sonuçtur. Ancak, tarafsızlığı çok önemli gören spor servisi yöneticilerinin spor sayfalarında tarafsızlığı ikinci planda (%63.64 oranında) tutan spor yazarlarına görev vermesi bir çelişki olarak değerlendirilebilir.

Taraflı olmanın prim yaptığı spor basınında spor muhabirlerinin de tarafsız olması ve

tarafsızlığını koruması oldukça güçtür. Taraftarlık kimi spor muhabirlerinin bir kulüp veya takımla özdeşleşmesinin ötesinde kulüplerin yöneticileri ile özdeşleşmesi noktasına ulaşmıştır. Ancak tarafsızlığını tüm olumsuzluklara rağmen korumayı bilen spor muhabirlerinin başarılı oldukları anımsandığında, spor muhabirlerinin bu doğrultuda çaba sarf etmelerinin gerekli olduğu görülmektedir (Kaya, 2001: 96).

Bu açıdan bakıldığında tarafsızlığı önemsiz gören (%12) spor muhabirlerinin bu yaklaşımı, yaşadıkları realitenin bir sonucu olarak değerlendirilebilir.

Farklı bir bakış açısı ile tarafsızlık, ülkemizde, Türk Milli takımları ile kulüplerin dış ülke temsilcileri ile yaptıkları müsabakalarda söz konusu olmamaktadır. Gazeteler ve televizyonlar, bu dönemlerde halkın milli hislerine yönelik yayınlar yapmakta; galibiyetler 'zafer', 'destan' gibi ifadelerle yansıtılırken, mağlubiyetler ise buna paralel olarak zaman zaman aşırı duygusal tepkilerle kamuoyuna duyurulmaktadır.

Gözlem Yeteneği, Dikkat ve Hızlı Çalışabilme Becerisi

Spor olaylarını okuyucuya aktarmak üzere izleyen spor gazetecilerinin iyi bir gözlem yeteneğine sahip olmaları, görevlerini doğru bir şekilde yerine getirebilmeleri için önemli bir özelliktir. 'Haber ayrıntıda gizlidir' prensibiyle en küçük detayları bile görerek değerlendirebilmek, iyi bir gazetecinin nitelikleri arasındadır.

Diğer haber türleri gibi spor haberleri de okuyucuya zamanında verildiği sürece haber değeri taşımaktadır. Bu yüzden spor gazetecileri izledikleri müsabakaları gazete merkezlerine aktarmak için adeta zamanla

yarışmaktadırlar. Sözelimi 90 dakikalık bir futbol müsabakası daha sonuçlanmadan, müsabakayla ilgili fotoğraflar foto muhabirleri tarafından teknolojik imkânlar kullanılarak gazete merkezlerine ulaştırılmaktadır. Futbol karşılaşmaları için daha müsabaka günü sabahı mizanpaj olarak şekillenen gazete sayfalarına yeterli haber malzemelerinin elde edilmesi, muhabirlerin görevleri arasındadır. Gözlem yeteneği ve dikkat, muhabir için bu haberlerin süzülmesinde ön plana çıkan bir özellik olmaktadır. Yazarlar da maç ile ilgili yorumlarını müsabaka bitmeden ya da hemen sonrasında yazıya dökmektedir. Gazete merkezlerinde görev yapan redaktörler, muhabirlerden gelen haberleri, yazarların yorumlarını hızlı bir şekilde yayına hazır hale getirmekle sorumludurlar. Bu işlemlerde meydana gelebilecek dakikalık gecikmeler bile gazetelerin basımında maddi kayıplarla sonuçlanan sıkıntılara yol açabileceğinden, zamanın iyi kullanması çok önemli hale gelmektedir. Hızlı bir şekilde yapılması gereken bu işlerin her aşamasında yüksek bir dikkat niteliği, bütün spor gazetecileri için vazgeçilmez bir özellik olarak karşımıza çıkmaktadır. Çünkü yazı ve yorumların içeriğinde yapılacak en küçük bir hata, ertesi gün okuyucunun önüne gidecek ve telafisi mümkün olmayacaktır.

Yazarlar (%60) ve redaktörler (%57.89), bu niteliği “çok önemli” gören grubun başında gelmektedir.

Mesleki Eğitim Almak

Gazetecilik, herhangi bir lisans diploması şartı olmaksızın yapılabilecek meslek gruplarındandır. Herhangi bir eğitim almadan veya başka bir alanda eğitim alarak da gazetecilik yapılabilmektedir.

Ankete katılan spor gazetecileri arasında 3 İktisat Fakültesi mezunu, 2 Eğitim Fakültesi

mezunu dışında Tıp, Mühendislik, Kamu Yönetimi, İşletme, Uluslararası İlişkiler, Bankacılık, Finansman, Turizm ve Otelcilik, Felsefe gibi alanlardan mezun olan birer kişinin örnekleme yer aldığı dikkate alınrsa bu durum açıkça görülecektir.

Herhangi bir eğitim kurumundan eğitim almadan usta-çırak yöntemiyle gazetecilik yapanlar için ‘alaylı’ tabiri kullanılmaktadır. Spor gazeteciliği için de aynı durum geçerlidir.

Bu araştırmada İletişim veya İletişim Bilimleri Fakültesi (önceki yapılanmalarıyla Basın-Yayın Yüksekokulu, Gazetecilik Enstitüsü) mezunlarının üniversite eğitimi alanların içinde çoğunlukta olduğunu görmekteyiz (%24). Gazetecilik eğitimi dışında alanın diğer ayağını oluşturan Beden Eğitimi ve Spor eğitimi olarak mesleğe geçenlerin oranı, iletişim dışındaki alanlar arasında en yüksek orandır (%7). Mesleki eğitim almanın ne derece gerekli olduğu sorusuna yöneticiler %81.82, redaktörler % 78.95 ile ‘çok önemli’ cevabını verirken, bu oran muhabirlerde %52’ye, yazarlarda da % 45’e inmektedir. Yazarlarda ‘önemsiz’ diyenlerin oranı %25’tir. Mesleğin bir dönüşüm geçirdiği ve bir zamanlar ‘alaylı’ olarak yetişen spor gazetecilerin şimdilerde -mesleğin statü olarak ‘en üst düzeyi’ demek olan- yazarlık yaptıkları göz önüne alındığında bu sonuç şaşırtıcı olmayacaktır.

Araştırmacılık

Araştırmak, konuların temeline inip, gerçeği aramak demektir. Araştırma tüm gazetecilik etkinliklerinde vardır (Schlapp, 2002: 67). Araştırmacı gazetecilik, günümüzde gazeteciliğin bir alt dalı olarak ele alınmaktadır. Spor gazeteciliği kapsamında da önemli bir nitelik olarak ön plana çıkan araştırmacılık, spor sayfalarında spora farklı bakış açıları

getiren, okuyucuyu bilgi açısından tatmin edici nitelikli yazılar, araştırmalar, incelemeler sunulması adına önem kazanmaktadır.

Türkiye’de gerçekleştirilen araştırmalar, gazete alan kitle içinde okumaktan çok bakmak türünden bir eğilimin güçlendiğini gösteriyor. Son yıllarda, medyada yer alan haber ve yazıların gittikçe yüzeyselleştiği ve eski yıllara oranla içerikten yoksun bir hale geldiği gözleniyor. Gazetelerde kullanılan dil aşırı basitleşiyor. Okuma tembeli okurların talebi doğrultusunda, gazeteler geçmiş yıllara göre çok daha fazla görsel malzeme kullanıyor. Artık fotoğraf dolu sayfalara bir iki cümle eklenerek, fotoğraflar konuşturularak gazetecilik yapıyor (Tılıç, 2001).

Oysa araştırma, gazeteciliğin ilacıdır. İnsanlar pek çok olaydan gazetecilerin araştırmaları sayesinde haberdar olabilirler. Hiçbir gazetecilik etkinliği bu kadar yorucu ve bu kadar da şansa ve rastlantıya bağlı değildir. Yalnızca cesaretli ve çalışkan olanlar bu görevi üstlenirler (Schneider, 2000: 32).

Günümüzde disiplinler arası bir bilim haline gelen spor; tıp, ekonomi, pazarlama, yönetim, reklâmcılık, hukuk, kitle iletişimi, toplumbilim, çevre, mimari, mühendislik gibi birçok bilim dalı ile yoğun bir ilişki içine girdiğinden spor basını sporun içerik olarak işlenmesinde konu zenginliğine sahiptir (Kaya, 2001: 83).

Günümüzde spor gazetecileri, ‘okuyucunun talebi böyle’ önyargısı doğrultusunda sadece futbol maç kritikleri ve heyecanlı, tiraj artırıcı taraftar yazıları yazarak görevlerini yerine getirmektedir. Bu saygıyla karşılanabilir. Ancak bu çalışmalar dışında spor yazarlarının diğer branş gazetelerinin aksine pek

fazla araştırma-inceleme kitaplarına rastlanılmamaktadır (Karaküçük ve Yenel, 1997: 56-57).

Araştırma sonuçlarına göre araştırmacılığı çok önemli gören grupların arasında en yüksek oran %70 ile yazarlara aittir. Diğer gruplar; redaktörler (57.89), muhabirler (%56) ve yöneticiler (%36.36) olarak sıralanmıştır. Yöneticiler, bu niteliği ikinci derecede önemli bulmuşlardır (%45.45). Hazırladıkları spor sayfalarının çok okunan sayfalar olması kaygısıyla çalışan yöneticiler, okurlarının dört büyük takım olarak adlandırılan Galatasaray, Fenerbahçe, Beşiktaş ve Trabzonspor taraftarı olduğu varsayımıyla içerik olarak daha çok bu takımlarla ilgili güncel haberlere önem vermektedir. Gazetelerde araştırmaya yönelik haberlerin az sayıda olduğu dikkate alındığında yöneticilerin bu tutumu şaşırtıcı olmayacaktır.

İyi İnsan İlişkileri, İletişim Becerisi ve Girişkenlik

Gazetecilerinin ana malzemesi insandır. Spor gazetecisi sözgelimi, haberini ya bir sporcudan, ya kulüp yöneticisinden ya da hakemden alır. Haber kaynağı olarak nitelenen bu kişilerle yoğun, ancak mesafeli ve düzeyli bir ilişki içinde olmak, haber kaynaklarının sayısını arttırmak, onlarla sürekli dirsek temasında olmak da spor gazetecilerinin görevleri arasındadır. Bir gazetecinin görevini yerine getirebilmesi için insanlarla iyi diyalog kurması, girişken olması gerektiği yadsınamaz bir gerçektir.

Sporcu ve yöneticilerle görüşerek haber toplayan, röportajlar yapan muhabirler bu niteliğe %80 oranında ‘çok önemli’ cevabını vermiştir. Görevleri, spor servisi içinde kalarak gelen haberleri düzenlemek ve düzeltmek olan redaktörler, bu nitelik için

%10 oranında 'önemsiz' diyerek en az önem veren grubu oluşturmuştur. Bu durumdan spor gazetecilerinin 'en çok kullandıkları' niteliğe önem verdikleri yargısı çıkarılabilir.

Teknolojik Yenilikleri Takip Etme ve Kullanabilme Becerisi

Teknolojik gelişmelerin basın alanında en yaygın ve etkin kullanımı spor basınında görülmektedir. Spor basını, kendi sektörü ile ilgili teknolojik gelişmeleri hızlı bir şekilde kendi bünyesine aktarmaktadır. Bu alanda ülkemizdeki spor gazetecileri ile gelişmiş ülkelerdeki meslektaşları arasında bir fark bulunmamaktadır.

Hızla gelişen iletişim teknolojisini kullanabilmek önemli bir mesleki nitelik olarak göze çarpmaktadır. Gazetecilikte 5 yıl önce kullanılan teknolojik sistemlerle bugünküler arasında büyük bir fark söz konusudur. Örneğin spor foto muhabirleri 3-4 sene öncesine kadar çektikleri fotoğrafları ancak gazete binasına dönüştürme işleminden geçirdikten sonra sayfaya konacak hale getirirken, bugün dijital fotoğraf makineleri ve telekomünikasyon sistemleri sayesinde basit işlemlerle dünyanın bir ucunda dahi olsalar daha müsabaka bitmeden merkeze ulaştırma şansına sahiptir. Bu da spor olayının içindeki hız kavramının spor gazeteciliğine de yansımaları olarak yorumlanabilir. Bu alanda da adeta rekorlar zorlanmakta, spor gazetecileri haberleri ulaştırmada birbirleri ile yarışırken, başarıdaki belirleyici unsur teknolojiyi iyi kullanmak olmaktadır.

Spor gazetecileri arasında %64'le muhabirler bu niteliği en çok önemseyen gruptur. Görevlerini sürekli bilgisayar kullanarak yapan redaktörlerden hiçbiri bu niteliği önemsiz bulmamıştır. Bu niteliği önemsiz görenlerin arasında en yüksek oran %10.53'le yazarlara aittir. Yazarlar yaş ortalaması olarak yüksek

bir grubu oluşturduğundan (43.15) teknolojiyle daha az düzeyde tanışmış olmaları şartıdır.

Arşiv Bilinci ve Spor Tarihi Bilgisine Sahip Olmak

Arşiv bilinci ve spor tarihi bilgisi de ankete katılan spor yazarları için önemli görülen bir niteliklerdir. Spor olayları hakkında iyi bir arşive ve istatistiksel bilgiye sahip olmak, mesleki açıdan önemlidir. Bu tür bilgiler, spor olaylarını okuyucuya aktarırken geçmişle bağlantı kurma imkânı verdiği gibi, yorum yapmada da zenginlik kaynağı olmaktadır.

Sözgelimi bir spor muhabirinin bir halter müsabakasını izlerken sporcunun önceki performansı hakkında detaylı bilgiye sahip olması; örneğin bir rekorun kırılması haberini yazarken o rekorun daha önceki sahiplerini bilgi olarak okuyucuya vermesi hikâyenin vazgeçilmez bir yönünü oluşturur.

Bu nitelik için redaktörler % 57.89 oranında 'çok önemli' şikkını işaretleyerek önem verenlerin ilk sırasını almışlardır. Gazetelerde istatistik ve arşivle en çok ilgilenen meslek grubu redaktörlerdir. Spor olaylarının yorumlanmasında geçmişle ilgili bilgileri kaydetmekle redaktörler görevlidir. Örneğin bir futbolcunun attığı goller, gördüğü kartlar, oynama yüzdeleri gibi bilgileri tutarak, gazetelerde her hafta yayınlanan panoramaları hazırlarlar. Bir futbol müsabakası öncesi iki takımın daha önce yaptığı karşılaşmanın sonuçları ve ayrıntıları, gazetenin o günkü sayısı için haber niteliği taşımaktadır.

Ulusal ve Uluslararası Spor Organizasyonları Hakkında Bilgi Sahibi Olmak

Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü, spor federasyonları gibi ulusal örgütlerle Uluslararası Olimpiyat Komitesi (UOK), Uluslararası Futbol Federasyonu (FIFA), Avrupa

Futbol Federasyonu (UEFA), Uluslararası Basketbol Federasyonu (FIBA), Uluslararası Güreş Federasyonu (FILA) gibi uluslararası kuruluşların yapısı, işleyişi, organları, komite ve kurulları ile yöneticileri hakkında bilgi sahibi olmak; haberleri yazarken gazetecinin dağarcığında bulunması gereken bilgilerdendir.

Ulusal ve uluslararası spor organizasyonları hakkında bilgi sahibi olmayı, spor gazetecilerinin bütün grupları çok önemli yerine 'önemli' bir nitelik olarak görmüştür. 75 spor gazetecisinin % 34.84'ü 'çok önemli' derken, %61,33'ü önemli bulmuştur. Grup bazında yöneticilerin %81'i bu nitelik için 'önemli' cevabı vermiştir. Yazarlar (%40), muhabirler (%36) ve redaktörler (%36.84) bu nitelik için 'çok önemli' demiştir.

Günlük gazetelerin spor sayfaları üç büyük kulübün haberleri ile dolu olduğundan ulusal ve uluslararası spor organizasyonlarının yapısıyla ilgili bilgi sahibi olmak, çok sık kullanılan bir nitelik olarak görülmemektedir. Yapılan haberlerin bu tür konularla bağlantısı olduğunda ya da bu konular haber yaparken bilgi ihtiyacı olduğunda, uzman kişilere veya internet gibi bilgi kaynaklarına başvurulmaktadır.

En Az Bir Spor Dalında Uzmanlık Alanına Sahip Olmak

Spor medyasının hedef kitlesinin çoğunluğu aslında sporla ilgili detaylı bilgiye sahiptir. Bir kısmı, ilgilendiği sporu aktif olarak yapmıştır. Spor kamuoyu, genel olarak olayları izleyen bir gruptan daha fazlasını bilmek ister. Bütün bu istekleri yaratan ve ayakta tutan medyadır. .

Bugün Türkiye'deki futbol takımlarında hangi oyuncunun oynatılması gerektiği, hangi sistemle oynanması gerektiğini, çok

sayıdaki insanımız o takımın teknik direktöründen daha iyi bildiğine inanmaktadır. Bu yüzden spor gazetecilerinin, okuyucularına aktaracakları spor branşı hakkında derinlemesine bilgi sahibi olmaları gerekir.

Literatürde spor gazetecileri için bir spor dalında uzmanlığın önemli bir nitelik olduğu vurgulanmıştır. Avrupa ülkelerinde ve ABD'de spor gazetecileri arasında kesin bir uzmanlaşma vardır. O dalın uzmanı olmayanlar o dalda bir çalışma yapamaz. Örneğin olimpiyatlarda her dalın uzmanı kendi alanıyla ilgili görev yapar. Olimpizmin bile uzmanı vardır. Türkiye'de futbolun dışında sadece basketbolda, atletizmde ve güreşte sınırlı sayıda uzman bulunmaktadır. Böyle bir uzmanlaşma için bir talep olması gerektiği belirtilmektedir. O talebin sonunda diğer spor branşlarında uzmanlaşmış spor yazarlarının yetişmesi gerekiyor. Türkiye'de ağırlıklı spor branşının futbol olduğu göz önüne alınırsa, toplumun ilgisinin düşük düzeyde olduğu bir dalda uzmanlaşmak isteyen bir spor yazarının iş bulması oldukça zordur.

Dünya genelinde yapılan bir araştırmada ise (Hackforth, 2002) spor gazetecilerinin uzmanlaşma oranının %26-30 arasında değiştiği kaydedilmektedir. Spor gazetecilerinin %70'i, konularında uzman olmadıklarını belirtmiştir. Bu iki araştırma göz önünde tutulduğunda veriler arasında Türkiye ile dünya genelinde bir paralellik bulunduğu görülmektedir.

Günümüzde 'futbol medyası' olarak da adlandırılan ülkemiz spor medyasında uzmanlaşma denildiğinde 'spor branşı uzmanlığı' yerine 'spor kulübü uzmanlığı' anlaşılmaktadır.

Bu çalışmadan çıkan sonuçlarda spor gazetecileri, uzmanlığı önemli bir kriter olarak belirtmiştir. Genel olarak 75 spor gazetecisinden %29.33'ü bu nitelik için 'çok önemli' cevabını verirken, 'önemli' cevabını verenlerin oranı %65.33 olarak gerçekleşmiştir.

Sporla İlgili Yasa Yönetmelik Bilgisine Sahip Olmak

Spor gazetecileri daha çok aktüel haberlerle ilgilenmektedirler. Karşılaşma ile ilgili haberler, haftanın genel değerlendirmesi ile ilgili haberler, ilk yarı ve sezon sonunun genel değerlendirmesi ile ilgili haberler, röportaj ve söyleşiler, yurt dışı spor haberleri ve transfer haberleri, gazetelerin spor sayfalarının başlıca haber konularıdır (Kaya, 2001: 84).

Sporla ilgili yasa ve yönetmelik bilgisi, çok sık kullanılan bir bilgi olarak ön plana çıkmamaktadır. Spor gazetecileri böyle bir bilgi gerektiğinde, meslekte bu alanda uzmanlaşmış kişilere başvurmaktadır.

Spor servisi yöneticileri % 81.82'si sporla ilgili yasa ve yönetmelik bilgisini en yüksek oranda önemli olarak görmüştür.

Çeşitli Spor Dallarında Bilgi Sahibi Olmak

Gazetelerin spor sayfalarında futbol dışındaki branşlara da yeterince yer verilmemesi, spor medyasına yöneltilen eleştirilerin başında gelmektedir. Bunun için gerekli düşünce devriminin meydana gelmesi ve spor sayfaları futbolun hegemonyasından kurtulması için spor gazetecilerine büyük görev düşmektedir.

Ancak araştırma sonuçlarına göre spor gazetecilerinin, bu değişime öncülük edecek düzeyde diğer spor branşlarına sıcak bakmadığı söylenebilir. Ankete katılan 75 spor

gazetecisinden % 36'sı 'Spor gazetecilerinin çeşitli spor dalları hakkında bilgi sahibi olması' niteliğini çok önemli bulurken, %48'i önemli bulmuştur. Buna karşılık %16'sı önemsiz cevabını vermiştir. Önemsiz cevabını verenlerin başında %24'lük oranla muhabirler gelmektedir. Muhabirleri %20'lik oranla yazarlar izlemektedir. Muhabirler ve yazarlar yine futbol fenomeni yüzünden diğer spor branşlarını göz ardı ettiklerinden bu beklenen bir sonuçtur. Bir spor gazetecisi için futbol hakkında herhangi bir düzeyde bilgiye sahip olmak, bu görevi yapabilmek için yeterli görülür hale geldiğinden; muhabirler ve yazarlar, diğer spor branşları hakkında bilgi sahibi olmayı önemsiz bulmuştur.

Diğer Mesleki Uzmanlık Alanları Hakkında Bilgi Sahibi Olmak (Mizanpaj, Fotoğrafçılık vb.)

Taner'e göre (1996) spor gazetecisi, spor gazeteciliğinin tüm işlerini yapabilen kişidir. Spor gazetecisi, bir haberin toplanmasından, fotoğraflarının çekilmesi, çektilmesi ya da bir kaynaktan sağlanmasından onun bir sayfada yayınlanacak duruma getirilmesinden, sayfaların biçimlendirilmesinden, haberin ayrıca yorumlanmasından, gazetenin yayın politikasının saptanmasından; araştırmaları yapmaktan, yaptırmaktan, röportajları gerçekleştirmeye kadar her türlü gazetecilik işlevini yerine getirmeye, getirilmesini organize etmeye, eşgüdümünü sağlamaya kadar her türlü işi yapabilen kişidir.

Bu niteliğin spor servislerinin yeni yeni yapılanmaya başladığı dönemlerde ön plana çıktığı görülmektedir. Bundan 20-30 yıl önce bugünkü gibi geniş kadrolarla çalışma imkanı bulamayan spor servislerinde görevli kişiler, haber yazma, maç kritiği yapma, fotoğraf çekme ve hatta mizanpaj vb. işleri yapabilir nitelikteydi. Bir dekatloncu gibi her

alandaki çalışabilme yeteneği o dönemler için geçerliydi. Ancak zamanla spor sayfalarının öneminin artmasına paralel olarak kadroların genişlemesiyle uzmanlaşma söz konusu olmuştur.

'Mizanpaj, fotoğrafçılık vb. diğer mesleki uzmanlık alanları hakkında bilgi sahibi olmak' niteliği hakkında yazarların % 25'i "önemsiz" ifadesini kullanmıştır. Yazarlar genelde sadece spor olaylarını izleyerek yorum yapma görevini yerine getirdiklerinden bu gruptakilerin 'meslekteki diğer alanlar hakkında bilgi sahibi olmayı' ikinci planda görmeleri beklenen bir sonuçtur.

Bu niteliği 'çok önemli' görenler arasında en yüksek frekans değeri muhabir grubuna aittir (%36). Spor gazetecilerinin bütün grupları, bu nitelik için 'çok önemli' yerine 'önemli' cevabını vermiştir (%66.67). Gazetelerin ana unsuru olan 'haber'in kaynağından gazete sayfasında yer alıncaya kadar geçen sürecin ilk basamağında görev yapan muhabirler, kendi haberlerinin çabuk ve doğru şekilde gazetede sayfasında yer alması için mesleğin diğer alanları hakkında da bilgi sahibi olmak zorundadırlar. Bir muhabir görevlendirildiği bir spor müsabakasında haberi yazmanın yanı sıra fotoğraf da çekebilmeli, bunları yaparken de haberin gazete sayfasına konuluncaya kadar geçen aşamaları göz önünde tutarak bunlara uygun çalışma yapmalıdır.

Sporculuk Geçmiş Olmak

Yüzdelik değerlerine göre ankete katılan spor gazetecilerine değerlendirmeleri için sunulan nitelikler arasında en önemsiz olarak görülen nitelik 'sporculuk geçmişi olmak'tır. Ankete katılan spor gazetecilerinin %66'sı bu niteliği 'önemsiz' görmüştür. Bu niteliği önemsiz görenler arasında en yüksek

oran % 90'la yöneticileridir. Ancak spor servislerinde sporculuktan gelme yazar bulundurarak zaman zaman bu kişileri promosyon aracı olarak kullanan spor servisi yöneticilerinin bu uygulamaları, görüşleri ile çalışmaktadır. Bu çelişki, sporcu kökenli spor yazarlarının istihdam edilmesinde yöneticilerden çok gazetelerin üst yönetimlerinden gelen baskı ile açıklanabilir.

Bu niteliği önemli görenler arasında en yüksek oranın %38.89 ile redaktörlere ait olması şaşırtıcı olmuştur. Yazarların %28.57'si, 'sporculuk geçmişi olma' niteliğini önemli bulmuştur. Bu da sporculuktan gelme yazarların görüşü olarak değerlendirilebilir.

Alanla ilgili literatür incelendiğinde sporculuktan spor gazeteciliğine geçenlere karşı mesleki olarak bir tepki olduğu görülmektedir. Dolayısıyla bu da, beklenen bir sonuç olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu çalışmada ortaya çıkan sonuçlardan sonra öneri olarak şunlar söylenebilir: Spor gazeteciliğini geliştirmek için çalışmalar yapan Türkiye Spor Yazarları Derneği, derneğe üyelik şartlarına ek olarak bu niteliklerden kendileri açısından önemli görülenleri ö olarak koyabilir. Bu uygulama, zorlayıcı bir unsur olarak düşünülmesi bile, spor gazetecilerinin ve bu mesleğe girmek isteyen adayların niteliklerini geliştirmeye teşvik açısından önem taşımaktadır. İletişim Fakülteleri'nde eğitim gören ve spor gazetecisi olmayı hedefleyen öğrencilerin, alan seçimi yaparken bu kriterleri dikkate alması önerilebilir. Medya kuruluşlarının yöneticileri, spor servislerine personel seçerken araştırmada ortaya konan ve sıralanan mesleki nitelikleri göz önünde tutabilir. Bu sayede eğitimli kişilerin sayısının artmasının, bir dönüşüm içinde olduğu gözlenen spor med-

yasının düzeyinin daha da yükselmesi açısından olumlu etkiler yapacağı umulabilir.

KAYNAKLAR

- Çam, Ö. (2000). Günlük Gazetelerde Yer Alan Spor Makalelerinin Konu İçerikleri ve Yazılma Sıklığı. *Uluslararası Spor ve Medya Sempozyumu Bildiri Özetleri*, 55.
- Doğan, Z. (2000). Türkiye’de Gazeteci Olarak Çalışmak. *Türkiye’de ve Almanya’da Gazetecilikte Etik*, 9. Alman – Türk Gazetecilik Semineri, Ankara: Konrad-Adenauer Vakfı Yayınları.
- Erdemli, A. (1996). *Spor da Yorum*, Spor Gazeteciliği Enstitüsü ders notları. Türkiye Spor Yazarları Derneği, İstanbul.
- Gezgin, S. (2002). *Medya ve Eğitimde Birikimleri*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayınları Yayın No: 12.
- Hackforth, J. (2002). Dünyada Spor Gazeteciliği Araştırması. 7. *Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi*, Antalya.
- Karaküçük, S., Yenel, F. (1997). Türk Sporunun Gelişmesi ve Topluma Yaygınlaştırılması Bakımından Basının Etkinliği. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. Ankara: Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, 2, 5-12.
- Kaya, A. Y. (2000). Spor Basınının Kamusal Boyut ve İşlevleri. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 10, 231-249.
- Kaya, A. Y. (2001) Türkiye’de Spor Basını Haber Dili: Futbol Haberlerinde Sözcük Seçimi Üzerine Bir İçerik Çözümlemesi. Eskişehir: Yayınlanmamış Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi.
- Nichols W., Moyhonan P., Hall A., Taylor J. (2002). *Media Relations in Sport*. Morgantown: Fitness Information Techonogy, Inc.
- Öztürk, İ. (1996). Günlük Gazetelerde Sporun Yer Alışı, *Spor Bilimleri Dergisi*. Ankara: H.Ü. Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yüksekokulu, Cilt: VIII, Sayı: 2, 46-50.
- Schlapp, H. (2002). *Gazeteciliğe Giriş- Medya Uygulamaları Üzerine Çalışmalar*. Işık Aygün (Çeviren), Konrad-Adenauer Vakfı, İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayınları Yayın No: 15, (Orijinal kitabın basım yılı: 1997).
- Schneider, W & Raune P-J. (2000). *Gazetecinin El Kitabı*, Işık Aygün (Çeviren). Konrad-Adenauer Vakfı, Ankara.
- Talimciler, A. (1998). “Türkiye’de Futbol Fanatizmi ve Medya İlişkisi”, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir: Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Taner, G. (1996). “Spor gazetecisi Kimdir? Görevi nedir? Sorumlulukları nelerdir?” *Türkiye Spor Yazarları Derneği Spor Gazeteciliği Enstitüsü 2. Dönem Çalışmaları*.
- Tılıç, D. (2001). *2000’ler Türkiyesinde Gazetecilik ve Medyayı Anlamak*, İstanbul: Su Yayınları.
- AIPS Status (t.y). International Sports Press Association. Hungary.